

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor locale generale și parlamentare noi din 20 octombrie (3 noiembrie) 2019: Noi detalii privind desfășurarea scrutinului

3 noiembrie 2019

Ora: 19:30

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor locale generale și parlamentare noi din 20 octombrie (3 noiembrie) 2019 a recepționat, până la ora 18.30, 136 de rapoarte de incidente de la observatori, prezentul comunicat incluzând 48 de incidente prelucrate de echipa centrală a Misiunii Promo-LEX în intervalul 13.30 – 18.30:

Misiunea de Observare Promo-LEX, în contextul desfășurării turului doi de scrutin al alegerilor locale generale constată,

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 4 cazuri.

- **SV 30/30, Strășeni, Negrești.** În perimetrul de 100 m de la SV, au fost observate afișe electorale ale concurenților.
- **SV 32/8, Ștefan Vodă, Carahasani.** La o distanță de circa 50 m de la SV au fost observate afișe electorale ale unui concurent.
- **SV 14/14 Drochia, Macareuca.** Afișaj electoral de tip A3,

cu agitație electorală din partea unui concurent se află la o distanță de 80 metri de secția de votare.

- **SV1/287 Chișinău, Bubuieci.** În preajma SV au apărut pe stâlpi afișe electorale de la un concurent. Observatorul susține că dimineață nu erau.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 10 cazuri.

- **SV 1/273, Chișinău, Sîngera.** Aproximativ 10-13 persoane se află la o gheretă lângă SV, la o distanță de 50-60 m și servesc băuturi calde. În acest grup de persoane se află și un fost candidat la primar.
- **SV 23/31 Nisporeni, Seliște.** În perimetrul de 100 m de la SV, un grup de 8 persoane – reprezentanți ai unui concurent, discutau cu aproape fiecare alegător.
- **SV 34/44 Telenești, Verejeni.** La ora 13.55, timp de cel puțin 30 minute, candidații la funcția primar se aflau lângă secția de votare și comunică cu alegătorii la distanța de circa 50 m.
- **SV 14/9 Drochia, Baroncea.** În fața secției de votare, începând cu ora 14.57, timp de cel puțin 30 de minute, s-a aflat un candidat la funcția de primar.
- **SV 16/39 Edineț, Lopatnic.** La o distanță de 20 metri de secția de votare a fost observat președintele organizației teritoriale a unu partid – concurent care discuta cu o persoană timp de 20 min. După ce a observat că este monitorizat de observator, primul s-a urcat în automobil și a plecat.
- **SV 16/ 34 Edineț, Gordinești.** La distanța de 15 metri de secția de votare începând cu ora 15.49, timp de cel puțin 30 minute se aflau persoane neautorizate.
- **SV 24/ 6 Ocnița, Otaci.** Începând cu ora 16.47 , timp de 10 minute, o persoană neautorizată, se afla la distanță de 20 metri de secția de votare. De această persoană s-a apropiat un membru BESV și a luat o pungă cu un conținut neidentificat.

- **SV 1/67 Chișinău, Buiucani.** Șoferul angajat al BESV, a fost prezent de dimineața în incinta SV. Acesta a participat la sigilarea urnelor și la desfășurarea altor activități BESV. După ce OTS a sugerat explicații de la președintele BESV, acesta a răspuns că șoferul are dreptul să fie prezent să ajute membrii BESV.
- **SV 34/30 Telenеști, Negureni.** Candidații la primar de Negureni au monitorizat prezența la vot toată ziua de la distanța de cca 70m.
- **SV 1/282 Chișinău, Băcioi.** OTS raportează ca la o distanță de 3-5 metri de la SV au fost parcate două mașini (de culoare gri și un SUV negru). OTS menționează că a observat că o persoană din mașina gri, discuta cu alegători și a spus "astăzi ai făcut un ban".

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul de 100 m și/sau în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 2 cazuri.

- **SV 1/222, Chișinău, Rîșcani.** Un alegător, în timp ce-și aștepta rândul la cabinele de vot, i-a îndemnat pe cei prezenți să voteze un anumit candidat. Președintele și membrii BESV i-au făcut observație.
- **SV 18/58 Florești, Sănătăuca.** Membrii de familie a candidatului la funcția de primar din partea unui concurent, la o distanța de cca 80m de la secția de votare au efectuat agitație electorală începând cu ora 14.35 cel puțin 30 minute.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) -7 cazuri

- **SV 5/2, Basarabeasca.** Simpatizanții unui concurent transportă la SV alegătorii în etate, care inițial au scris cereri de a vota la locul aflării. De fiecare dată sunt observate mașini diferite.
- **SV 5/2, Basarabeasca.** Fratele unui candidat a organizat

transportarea romilor la SV.

- **SV 11/4, Cimișlia.** Un candidat a închiriat mai multe mașini care aduc organizat alegători la SV. Președinta SV a scris sesizare către poliție pentru a fi luate măsuri.
- **SV 11/5, Cimișlia.** Un candidat a închiriat mai multe mașini care aduc organizat alegători la SV (de fiecare dată mașinile sunt diferite).
- **SV 22/33, Leova, Sărata Răzeși.** Un candidat, a transportat cu automobilul propriu 2 alegători care au fost scoși de la evidență din altă localitate. Acestora însă nu li s-a permis să voteze.
- **SV 16/34 Edineț, Gordinești.** Cel puțin 4 alegători au fost transportați în mod organizat de către un candidat la funcția de primar cu mașina Renault Laguna.
- **SV 1/208, Chișinău, Rîșcani.** Un automobil WV negru, AI 290 numărul, cu câte de 4-5 persoane, a fost observat de minim 3 ori că se apropie de BESV, transportând câte 4-5 alegători.

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul de 100 m al secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 4 cazuri.

- **SV 9/41, Călărași, Temeleuți.** Un consilier din partea unui concurent transporta organizat alegătorii la SV. După ce votau, aceștia se deplasau pentru cumpărături la două magazine ale căror proprietari sunt este unul dintre candidați.
- **SV 30/26, Strășeni, Micăuți.** În poarta Casei de cultură, la o distanță de aproximativ 50 m de la SV, reprezentanții unui concurent oferă ceai și cafea. Din discuție cu localnicii, în prima jumătate a zilei s-a oferit pește viu gratuit.
- **SV 30/26, Strășeni, Micăuți.** La o distanță de 50 m de SV, reprezentanții unui concurent au improvisat o masă

unde oferă câte 100 de grame de alcool fiecărui alegător.

- **SV 28/54 Fălești, Pruteni.** Din discuție cu localnicii, fratele unui candidat s-a adresat către alegătorii din satul Pruteni, cu propunerea de a transporta persoane cu buletine de identitate expirate către secția pașapoarte (Centru multifuncțional ASP) pentru a perfecta buletinul provizoriu și a determina să voteze pentru un anumit concurent contra sumei de 200 lei. Alegătorii erau transportați cu microbuzul de marca Mercedes nr. de înmatriculare C HM 691. Pe subiectul dat a fost sesizat IP Fălești. Potrivit informației obținute, pentru buletine provizorii la ASP Fălești s-au adresat 5 persoane de la Pruteni.

Încetarea/suspendarea nejustificată a votării în secția de votare – 1 caz.

SV 1/162 Chișinău, Ciocana. La ora 13.58- timp de aproximativ 12 minute, procesul de votare a fost suspendat din cauza că nu există conexiune la internet și sistemul SIAS Alegeri nu funcționează. La moment, un operator de rețea se ocupă de înlăturarea problemei date. Președintele BESV, a telefonat la CEC, pentru a solicita ajutor în vederea soluționării problemei date.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 7 cazuri.

- **SV 1/169 Chișinău, Ciocana.** În cadrul verificării a datelor alegătorului, SIAS Alegeri a arătat că persona a votat. Însă acesta nu avea aplicată ștampila "Votat" în buletinul de identitate, iar în listele acesta figura că nu a votat. După câteva apeluri telefonice organelor electorale superioare, președintele BESV a permis alegătorului să voteze.

- **SV 16/34 Edineț, Gordinești.** Începând cu ora 14.25, timp de 10-15 minute nu a funcționat SIAS Alegeri.
- **SV 27/6 Rîșcani, Rămăzan.** Începând cu ora 15.40 timp de aproximativ 40 minute nu lucrează un calculator al operatorului.
- **SV 27/46 Rîșcani, Bulhac.** Începând cu ora 15.20 timp de aproximativ 40 minute nu lucrează un calculator al operatorului.
- **SV 27/33 Rîșcani, Pîrlița.** Lipsa conexiunea de internet de la 7:00 până la 7:40.
- **SV 1/31 Chișinău, Botanica.** La unul din cele două calculatoare, nu funcționează sistemul SIAS Alegeri din cauza lipsei conexiunii la internet. Până la ora 18:20 problema nu a fost soluționată.
- **SV 32/5, Ștefan Vodă, Lazo.** Timp de minim de minim 25 min. a lipsit conexiunea la internet, fiind completată o listă provizorie pe o foaie simplă.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 5 cazuri.

- **SV 1/213, Chișinău, Rîșcani.** În cazul unui alegător, s-a constatat că adresa din buletinul de identitate nu coincidea cu cea din listele electorale de bază. Membrii BESV au efectuat modificările în liste cu pixul.
- **SV 31/28 Șoldănești, Salcia.** Un alegător cu drept de vot care avea domiciliul în raza secției nu s-a regăsit nici în listele electorale de bază și nici în RSA. Cât membrii BESV au contactat CEC, alegătorul a plecat fără să voteze.
- **SV 1/152 Chișinău, Centru.** Mai multe adrese nu se regăsesc în listele electorale. În cele mai dese cazuri, acestea sunt adresele de la blocurile noi. Toate persoanele care nu se regăsesc în lista de bază, dar sunt atribuiți la SV, votează pe listele suplimentare.
- **SV 1/280 Chișinău, Băcioi.** Cel puțin șapte alegători nu

s-au regăsit în liste electorale, însă erau în SIAS Alegeri. Ei au fost incluse în listele suplimentare.

- **SV 1/8 Chișinău, Botanica.** Alegătorul a observat că în listele electorale erau greșit introduse datele din buletin. Președintele BESV a luat hotărârea de a corecta greșeala cu pixul.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului (prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 1 caz

- **SV 9/41, Călărași, Temeleuți.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot după ce a votat. La observațiile făcute de membrii BESV acesta nu a reacționat.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 2 cazuri.

- **SV 4/22, Anenii Noi, Floreni.** Din cele două urne staționare prezente în SV, doar una a fost sigilată
- **SV 14/13 Drochia, Cotova.** Din 4 urne mobile prezente, doar două sunt sigilate, iar altele două nu au fost sigilate.

Buletine de vot utilizate neconform – 1 caz.

- **SV 1/237, Chișinău, Rîșcani.** În cabina de vot un alegător agresiv a rupt buletinul de vot și a vrut să iasă cu buletinul, însă președintele BESV a alertat poliția. În rezultat, alegătorul agresiv a lăsat buletinul de vot rupt și a plecat.

Altele – 4 cazuri

- **SV 1/133 Chișinău, Centru.** Un alegător a votat cu fișa de la buletinul de identitate al altui alegător. Membrii BESV au identificat eroarea, după ce au aplicat ștampila „votat” pe fișă. Drept urmare, președintele BESV, a

notat peste ștampila din fișă că este anulată. Alegătorul a scris o explicație și cazul dat a fost raportat la CEC.

- **SV 1/213, Chișinău, Rîșcani.** Un alegator aflat în cabina de vot, a declarat că după aplicarea repetată a ștampilei VOTAT în buletinul de vot, aceasta nu este vizibilă. În rezultat, observatorul de la un concurent a intrat în cabina de vot și a aplicat ștampila.
- **SV 31/6, Șoldănești, Chipeșca.** A fost depusă o sesizare de la reprezentat cu drept de vot consultativ la CECE 1 a unui concurent, însă președintele BESV refuză să primească și să o examineze. Sesizarea vizează agitația electorală.
- **SV 1/287 Chișinău, Bubuieci.** Președintele și secretara SV a permis unui alegător să voteze fără buletin de identitate, doar cu fișa de însoțire. S-a motivat prin faptul că fișa conținea ștampila specială de la primul tur.

Incidente semnalate de către cetățeni:

M0 Promo-LEX menționează că până la ora 18.30 a recepționat minimum 15 apeluri telefonice și cel puțin 18 mesaje pe rețele de socializare cu privire la anumite incidente ce s-ar fi produs pe parcursul zilei alegerilor: transportarea organizată a alegătorilor (7), agitația electorală în ziua alegerilor (6 cazuri), situații de corupere a alegătorilor (4), apeluri telefonice din partea susținătorilor concurenților electorali privind necesitatea de a ieși la vot (1) etc.

Vă asigurăm că M0 Promo-LEX depune toate eforturile pentru observarea echidistantă și eficientă a procesului electoral. Dar, considerăm necesar de a preciza că Misiunea se conduce în activitatea sa de o metodologie de observare care prevede că informația prezentată în comunicate/rapoarte trebuie să fie observată direct de observatorul Promo-LEX sau verificată în baza mai multor surse. Reiterăm că, drept surse pentru rapoartele de observare ale M0 servesc constatările

observatorilor relatate conform unor formulare tematice, precum și informațiile oficiale publice. În cadrul vizitelor planificate, inclusiv în perioada post electorală, observatorii analizează informația rezultată din discuții, întâlniri cu interlocutorii și consultarea documentelor oficiale.

Or, în condițiile resurselor umane deținute, este dificil ca pe parcursul zilei alegerilor să verificăm toate adresările parvenite. O parte dintre acestea au fost analizate pe parcursul zilei alegerilor, altele vor fi analizate în zilele ce urmează, rezultatele, în contextul confirmării zvonurilor, urmând a fi regăsite în rapoartele ulterioare ale Misiunii.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de Observare a alegerilor locale generale și parlamentare noi din 20 octombrie (3 noiembrie) 2019 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul "Democrație, Transparență și Responsabilitate".

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de comunicare al Misiunii de Observare Promo-LEX a alegerilor locale generale și parlamentare noi din 20 octombrie (3 noiembrie) 2019: GSM 069269684, e-mail: inga.stegarescu@promolex.md